

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu in dijaškemu semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovensko društvo.

Z odlokom od 27. maja 1882. št. 7919. dovolila je c. kr. namestnija štajerska osnovati politično društvo po imenu: Slovensko društvo s sedežem v Mariboru. Najavila je to po svetovalstvu mesta Mariborskega začasnemu predsedniku g. deželnemu poslancu dr. Radaju.

Nameravalo je se občni zbor sklicati v nedeljo, dne 11. junija t. l. ker so takrat naši deželni poslanci na poti v Gradec k deželnemu zboru. Toda zavoljo še nekaterih zaprek ni mogoče, ampak bržčas še le nedeljo pozneje, o čemer bode pa prihodnji Slov. Gospodar vedel določno poročati oziroma naznanjati.

Glavne ovire so toraj odstranjene. Društvo slovensko za deželo Štajersko je od strani visoke vlade dovoljeno. Sedaj je treba še potrjena pravila dati tiskati, kakor tudi povabilnice in prirediti sprejemnice ter pozvati občni zbor, a ob enem pričeti udov nabirati in se dela trdno lotiti.

Bržčas bode veliko dela in toraj kazalo razdeliti ga med 3 odseke. Ti bi bili sledeči: politični odsek, šolski odsek in gospodarski odsek, vsak s svojim načelnikom in poročevalcem. Tako bi se potrebno gradivo, podatki itd. najleži zbirali in urejevali. Sicer pa je to samo nasvet in prvi občni zbor lahko o njem sklepa, kakor se mu najbolje zdi. Dal vsemogočni Bog, da bi ovo društvo štajerskim Slovincem bilo moder vodnik, čvrst zagovornik, krepek branitelj in rodoviten pričetnik vsestranskemu napredku.

Deželni zbor štajerski.

Prihodni pondeljek začne deželni zbor štajerski za letos zborovati. Slovenci pošljemo v Gradec 8 poslancev izvoljenih od slovenskih kmetov. Mesta in veliki posestniki še nečejo Slovincem biti naklonjeni ter so izvolili za deželni zbor skoraj same zagrizene naše nasprotnike n. pr. Wildhavškega Karneri-ja. Okolo 400.000 štajerskih Slovencev zastopa toraj v Gradcu 8 kmetskih zastopnikov.

Navada je c. kr. namestnikom v deželah, kder prebiva več narodov, da pozdravljajo pri odpretji zborovanja poslance vseh narodov, vsakega v njegovem jeziku. Tako je navadno na Českem in Moravskem pa tudi na Tirolskem, kder zastopnik vlade nagovarja nemške poslance nemški, italijanske pa italijanski. Na Štajerskem še c. kr. namestniki nimajo te navade. Kazalo bi toraj g. barona Kübeka dostojno na to opozoriti. Slovenci smo tudi ljudje, naši poslanci ne pripadajo divjakom. Slovenci smo državljani, davkeplačileci jednako Nemcem. Toraj se nam naj da, kar nam gre!

Zvečinoma pridejo navadne reči zlasti proračun za l. 1883 na vrsto pri zborovanji. Nemški konservativci bodo šolsko vprašanje rabili v napade na nemško-liberalno večino. Vendar tudi slovenski poslanci imajo dovolj uzrokov pritrčiti jim zlasti z narodnega stališča. Kajti krivice, ki se tukaj Slovincem godijo, so res goropadne. Kar vse šolski nadzorniki g. Ranner, g. Baumgartner in zlasti g. Ambrožič počinjajo, dalje kako deželni šolski svet ravna in postopa nasproti nekaterim okrajnim šolskim svetom, tega Slov. Gospodar ne more objavati, ker bi list bil gotovo in vselej konfisciran. Nemškutari se po slovenskih šolah, da je nedostojno. Uže v 3. 2. in celo 1. letu se začenja nemščina nerazumljiva phati otrokom v glave.

Koliko ur ovo phanje vsaki teden traja, to je odvisno popolnem od učiteljev. Zato nekateri nemščino žagajo večji del zlatega šolskega časa. To pa je gotovo tudi nekaj uzrok, zakaj se naša deca slabo šola ter naposled ne zna, česar je treba: brati, pisati, računati. Pogosto je le: trapež v šolo, trapež iz šole. Zgubljen je zlati čas, stroški zastoj, a slovensko ljudstvo zaostaja v omiki, ker se mu deca vzgoja, da ne zna ne pravilno misliti, ne pravilno govoriti, ne slovenski pa ne nemški.

Tudi zastran vmešavanja prusko-nemškega „Schulvereina“ v naše šolske zadeve bo treba poslancem besedo spregovoriti.

Gospodarske stvari.

Kje, kedaj in zakaj pikajo bučelice.

Vsaka stvar svoje orožje imade. Tudi bučeli je stvarnik orožje podelil, s katerim se svojih sovražnikov brani. Ima jih prav mnogo. Tu so miši, žolne, senice, lastovice, sršeni, muharji, kras-tavice, pajki, mravlje in še mnogo drugih. Dosti-krat pa obrne bučela svoje želo tudi proti človeku, kateri je dostikrat najhujši sovražnik, zlasti tisti, ki z bučelicami ne zna pametno ravnati. Trot nima žela, toraj tudi ne pika; kraljica more prav hudo pičiti; vendar se tega orožja le proti dru-gim kraljicam poslužuje. Delavke se poslužujejo griznih klešč, da z njimi tuje bučele primejo in držé. Tudi trotom, kedar jih koljejo, s temi kleš-cami perotnice pogrizavajo.

Pikajo pa bučele delavke najrajše: 1. V bližnjavi svojih stanovanj, kedar same sebe ali kraljico v nevarnosti vedó. Kedar ravno rojijo, takrat navadno ne pikajo. Še le če se v grozd sesedejo, takrat tudi pikajo. Dokler so v zraku daleč daleč od kraljice, takrat ne pikajo. Vse plabe bežijo na vse strani. Brez vse skrbi smeš skozi cvetoče vrte in polje hoditi, ki so vsi polni med nabirajočih bučelic, nobena se te ne bode lotila in te pičila. Da pa tudi proč od ulja in in kraljice, kedar jih pritisneš, pičijo, je lahko umevno. Pritisk že sam na sebi želo iz bučelnega telesa iztisne in ker je želo ostro skoraj samo od sebe v kožo vdira. Dostikrat vboga bučela noče pičiti, pa mora. Kako daleč od panja ali ulja bučele več ne pikajo, to ni vsakokrat jednako in se ne dade do pičice določiti. To je dostikrat odvisno od vremena, od bučelstev samih in še od marsikterih drugih okoliščin. Če bučelstva sama niso razdražena, tako tudi ne pikajo. Deset ko-rakov od njihovih stanovanj se to že prav redko-kedaj zgodi.

2. Bučele pikajo, kedar se jim stanovanje ali pa one same po močnem trkanji ali pretresa-vanji vznemirjajo. Posebno hude so, kedar se jim panj prevrže.

3. Vsakokrat začnó pikati, kedar se po njih bije in tepe. To jih najhujše razjezi. Če imaš pri panji opraviti, in posamezne bučele te z znanim visokim glasom obletovajo, glej da jo pobiješ spretno na tla. Tako se nadležne sovražice najprej in najgotoveje znebiš.

4. Rade tudi pikajo, če prav naglo sploh hitro memo ulnjaka ali panja memo greš. Naglega sem ter tje letanja ne morejo trpeti. Tudi, če imaš s panjem kaj opraviti, moraš rahlo in po-časno postopati.

5. Če te je jedna bučela ali več že pičila, prihitelo jih bode še več z isto voljo. Strupeni duh jih razjezi in razjavi. Tu je najbolje za nekaj trenutkov se skriti in proč iti. Kamor si bil pičen, pomáži s slinami ali salmijakovcem, ko si rano

prej iztiskal in obrisal. Če je bučelno ljudstvo tako jezno, da celo dim več ne pomaga, pusti ga pri miru in drugikrat opravi, kar imaš z njim storiti, kedar bode mirnejši. Vendar si moreš v najhujšem primeru tudi s tem pomagati, da jih prav do dobra z vodo poškopiš. Treba ti je pa prav tanke škropivnice.

6. Tudi takrat rade začnejo pikati, kedar z osornimi in kosmatimi rečmi v dotiko pridejo. Gologlavemu ni svetovati k bučelam priti, ker prav lahko med lasovjem obvisé.

7. Kedar večje živali blizo panjev pridejo, tudi lahko jezne postanejo. Pse rade pičijo, konj pa že prav ne morejo prenašati, njih izhlap je bučelam nestrpljiv.

8. Kedar bučele v živo žrvjavico pocepajo in se tako osmodijo, tedaj tudi rade pikajo. Duh žganih bučel jih hudo razsrđi.

9. Tudi pikajo, če boš okoli njih z usnje-nimi ali volnatami rokovicami ongavil. Posebno v usnje od raznovrstne divjačine zabadajo rade žela in tako strupeni duh še druge bučele privabi.

10. Kedar ljudje v črni obleki blizo ulnjaka pridejo, jih bučele rade napadejo, če so navajene ljudem v svitli obleki. Sovražijo vsako temno barvo, na črno so pa prave srdite.

(Konec prihodnjič.)

Z oljem napojeno pšenico spoznati.

Za to sta dva zanesljiva pota, po katerih se da spoznati, ali je bila pšenica v olji napojena, da je tako lepo barvo in večjo težo dobila. Prva pot je ta, da se sumljiva pšenica v popolnoma čisto posodo dene in med zrnje nekoliko rumenega koruna ali pa kurkuma-praha potrosi. Če je pše-nica pooljena, se je bode prah poprijel, slasti na bradici in po žlebiču, naravne, neoljene pšenice se noben prašic ne prime. Druga pot je ta, da se čista steklena kupica s čisto vodo nalije in na vodno površje nekaj malega praha od krista-lizovane kafe nasuje. Drobeci kafri ni se bodo s časom raztopili in med raztopinanjem se začeli hitro sem ter tje sukati.

V tem trenutku se nekoliko zrnj sumljive pšenice v vodo vrže. Če je pšenica pooljena, se bode vrtenje kafri nih drobcev brž vstavilo, če pa pšenica ni pooljena ampak čista naravna pšenica, se vrtenje kafri nih drobcev naprej vrši, kakor bi nič ne bilo v vodo djanega. Pooljenje pšenice se namreč, kakor je bilo že prej povedano, zarad tega godi, da je pšenica lepša videti in da je težja.

Obrezovanje malinskih grmičev.

Dvorni vrtnar v Jeni odsvetuje spomladi malinske grmiče obrezovati. Prej je pre maline obrezoval in prav po leti jedenkrat pozabil grmiče porezati.

Pa ravno to leto so več ko vsakokrat poprej rodili; prej je na istem prostoru jeden metričen

cent malin pridelal, potem pa po pet na leto in sicer v času od 12 dni. Stari letorasi se morajo jesen, kakor tudi mladi pa preslabi, ki pa pregosto rastejo, porezati.

Prvo leto debelj čebul vzredeti.

V ta namen se poseje že koj meseca marea ali v začetku do srede aprila seme v gnojno gredo in mlade rastlinice se pozneje na drugo gredo presade! Iz tako posajenih rastlik vzrastejo ravno tako debeli čebulji, kakor iz posajenih drobnih čebulic. Najdebelejši čebulj se priredi iz semena Madejerskega čebulja, vendar se pa ta ne daje dolgo časa hranjevati. Zato tudi ne kaže te sorte več posejati, nega se ga jeseni in pozimi porabiti misli in more. Najtrpežnejše sorte so še vedno naše domače.

Dopisi.

Iz Doberne. (Pišite resnico!) V „Cillier Zeitung-i“ od 28. maja smo našli žaljivo in s kolom pisano pa celó napačno poročilo o seji tukajšnjega odbora. Ta okoliščina nas sili, da o tej zadevi še nekoliko spregovorimo. Pred vsem bi se spodobilo, da gospod poročevalec sledečikrat, kedar bo osebe omenjal, o njih naj priobčuje resnico, ker se zoper resnična naznanila ne bo mogel nikdo pritoževati; druge ljudi in vsplah vse, kar k zadevi ne spada, naj pusti v blaženem miru. Občinski odborniki so se v skupščini sošli dne 14. maja, „Celjanka“ pa pravi, da 21. majnika! O razgovarjanji samem omenjeni nemški list poroča le toliko, da je predlagalec slovenske prošnje stopil pred vsakega posameznega odbornika s vprašanjem: „Ste vi Slovenci?“ Odgovor: „Sem!“ Dalje: „No, če ste to, potem sklenite podpirati naše slovenske poslance.“ Celjski list pristavlja: „To se pa ni sklenilo.“ — Kot odgovor naznanimo s kratkimi besedami resnico, ker gospod dopisnik v nemškem časniku tega ni storil. Zagovarjalec Slovincem sovražne prošnje, katere nobeden vesten človek podpisatine more, je namreč (1) rekel, da „ljubljski Slovenci“ hočejo spodnji del Štajara odtrgati od cele dežele ter iz slovenskih okrajih skrbati nekšno „kraljestvo“; tako bi mi ne bili več podložniki avstrijskemu cesarju, ampak postali bi Črnogorci in Srbi. Potem je prestopil k šolskemu vprašanju in (2) trdil, da bi „ljubljski Slovenci“ radi vse šole poslovenili, vsled česar bi duhovniki, uradniki in učitelji ne mogli znati nemški. — Kakor se vidi, novega nismo nič slišali, ker take prazne „dokaze“ lahko vsak čas beremo po ščuvarskih časnikih. Ko bi to vse bilo resnično, gotovo bi zagovarjalec slovenskih pravic bil med prvimi, da bi se takim terjatvam ustavljal. No, poglejmo, kako se je opisanim trditvam nasproti odgovarjalo v občinski pisarnici? Nek odbornik je ponovil obe trditvi ter spodbijal eno in drugo. Rekel

je, da o nekšem slovenskem kraljestvu in kar je več takega še se nobenemu treznemu Slovincu ni sanjalo; to je le „bau-bau“ ali strašilo, ki so si ga nekteri nasprotniki naši izmislili, da strašijo sami sebe in vbogo ljudstvo, ki nima priložnosti, pečati se s politikom. Saj je to itak dovolj znano odbornikom, ki berejo časopise, kateri zamorejo in hočejo razlagati resnico. Enemu odborniku nasproti, ki je ugovarjal, se je odvrnilo, da Štajara tudi ni mogoče raztrgati. Tako zvani konservativno-nemški in vsakemu narodu pravični poslanci so zoper vsako razkosovanje dežel. Toti poslanci podpirajo naše zastopnike. Ko bi pa Slovenci zahtevali kaj krivičnega ali za cesarstvo nevarnega, brez dvombe bi nam pravičen Nemeec ne hotel pod roko segati in pomagati. Kar se (2) tiče šolskih zadev, moramo se res čuditi, kam človek lahko zaide, če veruje časopisom, ki o resnici radi — molčijo ali jo sprevračajo. Še le pri občinskem zboru se je nekterim udom moralo razložiti, kaj da državni zbor nameni storiti z našimi šolami. Na gimnaziji v Mariboru in v Celji namreč zahtevajo samo za nižje 4 razrede več poduka v slovenskem jeziku in sicer le za slovenske učence, višji 4 razredi bi naj ostali popolnoma nemški, kakor so sedaj; na učiteljskem pripravnišči v Mariboru pa zahtevajo, naj bi se slovenski dijaki nemščine do dobra naučili, kakor je to predlagal slovenski poslanec za Celjski okraj, gosp. dr. Vošnjak. Spodnještajarskim Nemcem se za las krivice ne nameni storiti. Slovenskim učencem je pa veliko pomagano, ker bodo šolske nauke hitreje zapopadli in se laglje učili, da jim ne bo treba po dve leti v prvej šoli sedeti, sebi v sramoto in na škodo starišem, ki morajo globoko segati v možnjo. Pač je čudno, da se tako poblevnim terjatvam zamore kdo ustavlja! To je resnično jedro pogovorov, ki smo jih dne 14. majnika slišali v občinski izbi. Zatem še le je sledil predlog, naj bi rajši naše slovenske poslance podpirali in jim pismeno naznanili svoje želje, zatoraj je predlagalec posameznike vprašal: „Ste li Vi za slovensko ali za nemško prošnjo?“ Izmed 15 odbornikov se jih je 11 oglasilo za slovensko prošnjo, dva pa nista bila za nobeno. Kako se toraj „Cillier Zeitung“ podstopi neresnico po svetu trositi? A zavoljo česa sklenjene prošnje nismo mogli odposlati, tega nečemo ponavljati. (Glej „Sl. Gosp.“ str. 156.) Samo do spoštovane „Celjanke“ bi še se radi obrnili z vljudno prošnjo: Pustite nas pri miru ali pa — pišite resnico!

M. K., občinski odbornik.

Iz Vrhovelj pri Konjicah. (Protest zoper nemčurja župana.) Začudili smo se čitajoč v številu 21 „Slov. Gospodarja“, da je šel naš novo izvoljeni župan: Zajko po domače „Gešpert“ med Judeže, kateri izdajajo svoj narod in v svojo lastno skledo pljuvljejo. Pa še več nas je osupnila Gešpertova nesramnost in predrznost, ker je

v imenu občine podpisal neko pismo, podeljeno njemu od znanega Breindel-na, pisarja za občine Oplotnice, Grušovje, Kot in vnovič za Vrhovlje, v katerem se zahteva, naj bi se iztrebil slovenski jezik iz sodnije in iz šole. Če bi vsi ne vedeli, da je Juri Zajko nekaj zmočen, bi verjeli, da se mu je velik nemškutar Breindl prilizal in ga na svoje nemčurske limance trdno vlovil; ker smo se pa kasneje prepričali, da on le v svoji ošabnosti in bahačeriji, ker nekaj nemških besed težko klati, se nemčurjem hoče prikupite, smo se vsi občani zbrali in spisali peticijo do visokega državnega zbora, ter prosili za popolno izvedenje enakopravnosti slovenskega jezika v ljudskih in srednjih šolah, na učiteljskih, v vseh uradih in pred sodnijami in za ustanovljenje deželne nadsodnije v Ljubljani. Kar je Juri Zajko drugzega, temu nasprotnega podpisal, ne pomeni čisto nič; nij naša volja, nij naša misel, nij v našem smilu, nij od občine in občinskega zastopa Vrholskega potrjeno, je le sam izraz nemčurskega župana, kateremu mi ne zaupamo; kajti občina Vrholska je skoz in skozi slovenska in bode ostala na vse veke slovenska. Mi spoštujemo poštene in pravične Nemce, ali mi sovražimo in črtimo iz celega dna svojega slovenskega srca nemškutarje, odpadnike in Judeže.

Od Radgone. (Kruc.) Minulo je uže mnogo let, kar so ogerski Kruci tu ob meji ropali ter silno plašili našo slovensko prebivalstvo. Ohranil se je izraz „Kruc“, ki pa ima zdaj prav laskav pomen, to je, korenjak. No mi imamo tudi Kruce, pa v prvotnem pomenu, ker začeli so ubogemu narodu ropati prepričanje in takšni Kruci so učitelji Simonič, Erschenjak, Košar pri sv. Petru potem Vaupotitsch v Ribtarovcih in Kreft Fr. pri sv. Juriji na Ščavnici. Prvi trije bi morali biti odgojitelji naroda, in jih politika bi imela biti abc; a začeli so ljudstvo ščuvati. Vzdignoli so se na Miheličevo peticijsko kljuse in hočejo jahati po naših glavah. Vbogi Simonič, je-li te pamet zapustila na stare dni, da takšne kozličke prekopicavaš? Skisil se je uže davno nekdamni krojač, a zdaj mogočni nemčurski učitelj Erschenjak; škoda za groše, s kterimi ga je narodni svolasi duhovnik podpiral, da je zamogel škarje in iglo zameniti z odgojevanjem slovenske dece. Sicer pa nam toti Kruci ne bodo veliko škodovali; kajti če seštejemo vse vkup, ostane vendar le — ničla. Ptujski Mihalič je še 2 druga Kruca vjel. Ti si v hudih peneznih stiskah. Treba ti je 3000 rajniš, in nekdo ti priskoči nenadoma. Kaj ne, da bodeš temu človeku jako hvaležen? Ptujski Mihalič in ž njim vsi nemčurčki od radgonskega Pichelna tje doli do celjskega Glantschnigga, — in še nekoliko dalje — so bili v nemčursko-peticijskih stiskah, ter so se hajdi obrnoli do svojih vernih Kreftov in Vaupotičev in drugih ptičev, češ, naj rešijo, kar se oteti da. Šlo je. Gotovo bode ptujski doktor tem možakom (?) hvaležen. Kdo bi dvojil, da so ti

možaki, še več, to so pravi Kruci. Dvakrat je podpisal Vaupotič peticijo. Jedenkrat slovensko, drugokrat nemčursko Mihelič-Pichelново. Razložek je le ta, da je prvokrat bil prisiljen od svetovalcev, odbornikov in svojih sosrenjčanov. A zdaj je storil to radostno, pa celo na tihem. To je bilo prešmencano „künstno“. To je Kruc in ptič! Znesel je čudovitno jajec. Kaj bo le iz tega izleglo se? Pa kaj za to takim učenim ptičem, ki so uže na drugih jajcah sedeli! Izleči so hoteli farmaštre, cekmaštre, celo škofo in — šolmaštre ob enem. To je pa vendar preveč in narobe svet. Resnica je, debela resnica. Na posestvu ubogega župnika so hoteli prestavljati mejnike — ti ptiči; za cerkvenega ključarja je pa dal Kruc sam na svoje troške izvoliti se; — potrdil se je tudi sam. Školnik je pa v zadnjem času hotel biti. In to vse vkup jeden ptič? Res je! Ljuba zlahta je sklenola, da mora Kruc zaslužiti 50 rajniš, ker ima prazno hišo. Pri Kapeli pa dozidavajo jeden razred, dotle naj bi šola bila v ptičevji hiši, kder se deca lahko seznanj s krmo in z lepimi šegami pijancev. Tako je bilo pisano, toda prestrigel jim je g. župnik. Šola je zdaj v farofu. To so Kruci.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) pristopilo je v prvem četrtletju t. l. 12.573 novih členov, ki so zavarovali kapital 11,741.025 fl. 3 kr., ter za to vplačali zavarovalnine in pristojbin 345.682 fl. 38 kr. Za škode plačalo se je v tej dobi 123.276 gold. 89 kr. Skupni denarni promet pa je znašal 1,117.108 fl. 24 kr. Samovpravna društva za zavarovanje vžitka in pokojnin napredujejo tem bolje, čem bolje se širi spoznanje o važnosti te vrste zavarovanja za različne stanove. Najboljši dokaz temu je število členov teh društev; do konca marcija 1882 oglasilo se jih je namreč 490 na novo. Pokojnin bilo je do tega dne zavarovanih 88.202 fl. 82 kr., vpisane vloge pa znašajo gold. 354.172. Zastopniški pokojninski zavod broji do 31. marcija t. l. 3764 vdeležnikov in pokojninski fond je narastel na 24.772 fl. 51 kr. v gotovini in v vrednostnih listinah.

Iz Celja. (Smrt.) Včeraj 3. junija se je izročilo v Gomilskem materi Zemlji truplo rajnega gosp. Ant. Šlander-ja, posestnika v Grajskej vesi. Ljubenzjivi starček je dosegel 78. leto svoje starosti. Njegovo ime slovi po spodnjem Štajerskem; kajti izšolal je 3 blage sinove, izmed kterih sta dva duhovnika, eden pa doktor zdravilstva. Slovesnega pogreba se je razven obilno množice ljudstvo vdeleževalo tudi več p. č. g. duhovnikov; milo nagrobnico so mu govorili več. g. dekan braslovški. Naj počiva v miru!

Iz Celja. (Dalje.) Vzdignite in probudite se vendar enkrat, slovenski možje; pokažite celemu svetu, da nas je sicer malo, a da nas je vendar še nekaj in da še živi krepki slovenski narod, kateri se ne da iztrebiti in pokončati, naj nemčurji škripljejo z zobmi in nas črnijo, kolikor jim drago. Možje, ki plačujejo pošteno davke, od

katerih se še krajcar ne odpusti, zahtevajo naj tudi svoje pravice. Vsaj nismo norci, da bi zastonj se trudili, vse težave prebili, samo zato, da bi spolnili naše dolžnosti, pravic pa samo toliko uživali, kolikor nam dajejo drugi, kakor se beraču ostanki od mize ponujajo. Ne in stokrat ne! naš groš vendar velja ravno toliko, kakor nemški groš, mi hočemo za svoja plačila tudi kaj dobiti. Na slovenskih tleh gre Slovencu prva beseda. Na silovitost, predrznost ali tudi navidežno prijaznost nemčurjev ne smemo gledati. Svoji k svojim. Volimo zanaprej v občinski odbor same poštene, neomahljive možake, kateri bodo zmiraj trdno stali kakor skala na slovenske strani, za občinske uradnike moramo izbirati Slovence, kateri bodo z uradi in z ljudstvom slovenski dopisovali. Prosimi nam je povsod brez izjeme za popolnoma slovenske šole, ljudske in srednje, v katerih se ima po zdravih pedagogičnih pravilih učiti tudi nemški jezik, kajti kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš. Uradovati moramo vedno in v najmanjših stvareh z vsemi uradi brez izjeme v materinskem jeziku. Občine so neodvisne, same se vzdržujejo, njim se ni treba bati ničesar. Zahtevati moramo pri vseh uradih, sodnijskih in političnih, da se zapisniki pišejo v naščini. Nemece gotovo ne podpiše pisma, ktero ni nemško pisano; tudi mi nismo hlapci. — Naš jezik je lep, mi se v njem med seboj najrajši pogovarjamo; pa tudi tisti cesarski uradniki, katerih pomagamo mi plačati, se morajo zmeniti z nami v našem jeziku, drugače naj grejo, od koder so prišli. Če bodemo tako ravnali, potem bomo mi gospodarji na naši zemlji, potem bo spoštovan slovenski jezik, kakor je to zdaj že v popolnej meri v Ljubljani, mestu, ktero šteje nad 20.000 stanovnikov, in je zdaj skoz in skoz slovensko — letos so se tam prebudili Slovenci in so potisnili liberalce v kot, kjer bodo zdaj vtegnili premišljevat svojo prejšnjo nesramnost.

(Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Bela Ljubljana ima sedaj zopet svojega slovenskega župana. G. Graselli bil je od cesarja kot župan potrjen in slovesno umeščen. Narodni njegovi volileci napravijo mu v nedeljo 11. t. m. sijajen in javen obed. Narodni zastop je sklenil mestno hranilnico osnovati, prošnjo odposlati državnemu zboru za uvedenje slovensčine v srednjih šolah in za premeščenje deželne nadsodnije iz Gračca v Ljubljano. Magjarski plemenitaš Kallay imenovan je za skupnega finančnega ministra in načelnika uprave bosensko-hercegovske, on je več srbsko-hrvatskega jezika in zgodovine. — Českemu vseučilišču v Pragi nastavljajo novih profesorjev, z novim šolskim letom začnejo s českim podučevanjem. Olumuc, Kremžir in Brno dobijo srednjih šol. — V Plzni sešlo se je mnogo nemških pevcev, ki so dražili Čehe, da bi prišlo to tepeža. Toda Čehi so pre-

zirali rogovileže pač pa so vsi oficirji izstopili iz nemške kasine, ker so Nemci nedostojno častili nemško-pruskega cesarja. — Tisti baron Beust, ki je l. 1866 k nam prišel za ministra ter Avstrijo razklal na dvoje prepustivši Magjaronogerske dežele, in dalje liberalcem pomagal do nove šole, do oderuške svobode itd. je sedaj cesarsko službo kot Pariški poslanik zgubil in šel v pokoj! — Judov je iz Ruskega navrelo uže nad 16.000. — Hrvatskega poslanca Starčevića pristaši so v Reki napali hišo magjarona Maleja, da je komaj živ pete odnesel. — Novačenje izvršili so redno sedaj tudi v Tuzli, Zvorniku, Visokem in Banjiluki. Okolo 4000 hercegovskih vstašev zbežalo je v Črnogoro, a sedaj bi radi šli domov pa fml. Jovanovič tirja, da položijo orožje, glavače ugrabijo in sodnijam izročijo.

Vnanje države. Znani Garibaldi je umrl na otoku Kapreri 75 let star. Mož je rogovilil v Evropi, Afriki in Ameriki, se vojskoval zoper Avstrijo, Nemčijo in papeža ter l. 1862 preganjal Neapolitanskega kralja. Živel in umrl je kot freimaurer in zaklet sovražnik mešnikov. V oporoki tirja, naj telo njegovo sežgejo. Italijanskim liberalcem je veljal kot mesija in toraj zalujejo močno za njim, še celó v Trstu, kder zapirajo štacune in prepovedujejo veselice. — Nemškega cesarja obiščejo te dni italijanski kralj in cesarjevič Rudolf, da bodeta botra pri krstu vnučiča nemškega cesarjeviča. — Rusi delajo velikanske šance in nasipe okolo Varšave, Kovna in Bresta Litevskega, iz Smolenska v Pinsk pa železnico. — Turškega sultana podpirajo v Egiptu Avstrija, Italija, Nemčija in Rusija. Vsi želijo Angležem in Francozom zabraniti Egipt. Vsled tega je sultan odposlal z vitega Derviš-pašo, da se porazume z narodno egiptovsko stranko pod vodstvom Arabi-paše. Ta drži vice-kralja prav za prav zaprtega v Kahiri, da ne more do angleškega in francoskega brodivja. To se sicer šopiri in grozi pa storiti se ne upa ničesar. Francozi in Angleži so se pre naglilili in sedaj se jim posmehuje ves svet.

Za poduk in kratek čas.

Grofica Radeckijeva v Mariboru.

Sopruga slavnega vojskovodje Radeckija bivala je mnogo let v Mariboru. Bila je znana v mestu in okolici zaradi njenega usmiljenega srca. Vbožci so pri njej pogosto pomoč iskali in dosegli. Neki poletni dan l. 1827 pripoveduje ji žena, koja je perutnino in druge reči za njo kupovala, da imata kovač in njegova žena blizu cerkve Marije Device v Digošah že več časa krasno gosposko devico kakih 14 let staro kot jetnico pri sebi, večjidel zaprto v temnej na polovico v zemljo vzdanej čumnati. „Ko v nedeljo popoldan tje pridem in Kovačevih ni bilo doma, sem s punco lahko govorila, kajti nemški uže dobro zna; pravila mi

je, da mačeha njena je njo po noči k tej koči pripeljala, da je poprej nekaj časa v Konjicah bila, rojena pa je na Angleškem, in da ne zna, kaj z njo početi mislijo. Oča bili so general, ali še živijo, ne ve.“

Ko usmiljena grofica babelo posluša, se jej solze zasvetijo v očeh. Prijazno jej veli, da naj popoldan ob treh zopet pride. Ko bable odide, pošlje grofica starega slugo k svojej takrat v Mariboru bivajočej sestri grofici Gabrieli s priklonom, naj blagovoli brž ko se da k njej potruditi se, kajti velevažne reči jej mora povedati. Grofica Gabrieli koj brž pride in R. ji vse povè, kar je pripovedovala stara zastran tuje gospodične. Zanimivo povest zaslišavši hiti grofica Gabrieli k blagemu obristu baronu Pitnarju — in mu iskreno ponovi povest od tuje gospodične, kakor je izvedela pri blagorodni sestri. Obrist gre v svojo pisarno, pokliče adjutanta Pirkuča, mu več reči naroča, pride zopet v sobo, v koji čaka grofica Gabrieli, jo prijazno povabi na obed s pristavom: ob treh pojdemo jetnice rešit. Tisti dan smo dijaki do petih učiti se morali zaradi neke preskušnje. Ko iz gimnazije pridemo pa še pred hišo stojimo, prijezdi adjutant po strmi cesti, ulici od dravskega mosta, za njim lajtnant Čermak in bandednik Jakomini, in pripelje se okinčana kočija, v njej grofica Gabrieli, kontesa mlada Radeckijeva, baronesa Pitnerjeva in med njimi krasna, kakor pomladanska cvetlica, tuja gospodična. Vzela je njo usmiljena grofica Radeckijeva k sebi, dokler se ni o njej vse dobro izvedelo. — Bila je res iz Angleškega, hči nekega generala, ki je mlado gledališno igralko za drugo ženo bil vzel na stare dni. Ova mačeha je bila doma iz gorenjega Štajarja. Ker je pa pri hiši jej devica na poti bila, je iz Angleškega jo na Štajersko poslala, jo najpoprej v Konjicah zastavila, potem pa k omenjenemu kovaču dala. Kaj da je mačeha tuhtala z devojko storiti, to se ne ve. — Čez 15 let, t. j. l. 1842, najdem popisano Angličanko v Rogaci. Bila je supruga celjskega okrožnega komisarja barona Sengschmida in imela pri sebi kakih 5 let staro hčerko, krasno kakor angelčka, in rada je pripovedala svojega življenja zamotano čudno osodo.

Tribunski.

Smešnica 23. Neki gospod obstoji na cesti, in vpraša došlega kmeta: „Znate mi li povedati, kako daleč še imam do bližnjega mesta?“ Kmet pa mu odgovori: „Le idite, bodete že prišli.“ „Znam! da pridem, pa bi vendar rad znal, kako daleč še imam,“ reče gospod, kmet pa mu zopet tako odgovori kakor poprej. Na to se gospod razsrdi, in začne kmeta zmerjati rekoč: „Takega bedaka kakoršen ste, še pač nisem našel, zategadelj se hočem hitro od vas umakniti. Na te besede pa zbeži hitro od kmeta v stran, kmet pa se za njim zadere: „Hej, gospod, ako boste tako šli, potem pa že pridete v dveh urah!“

Fr. Magdič.

Razne stvari.

(Občni zbor.) Slovenskega društva ne bode v nedeljo 11. t. m. ampak malo pozneje.

(Savinjskemu sokolu) prvi starosta izvoljen je bil g. Jožef Lipold v Mozirji, podstarosta g. Anton Goričar in odborniki gg. Radoslav Škoflek, Ivan Vrankovič, Jož. Turnšek, Ivan Vošnjak iz Šoštanja in Fr. Prislán iz Brašlovec.

(Slovenske dijake) v Mariboru je nekdo zatožil pri namestniku v Gradci, ka baje imajo med seboj tajne politične zadruge. Vsled tega bilo je 6 dijakov od okrajnega glavarja v gimnaziji preiskovanih, a med tem je okrajni komisar dal pregledati jihova stanovanja. Bilo je vse zastonj. Nemških dijakov, ki imajo takšne zadruge po imenu znane, niso preiskovali. Samo zaradi rogovilstva ponočnega v kavarni bili so kaznovani.

(Okrajni glavar celjski) naznanja, da bode adjunkt vinorejske šole g. Hanzelj razlagal o trtnej uši javno dne 9. junija v dvorani pri „belem volu“ v Celji popoldne ob 5., dalje dne 10. junija ob 10. dopoldne v Šmariji pri g. Karolu Jagodiču in 11. junija ob 10. dopoldne pri g. Antonu Stancerju v Konjicah.

(Rajni g. Rapoc) je polovico svojega na okolo 100.000 fl. cenjenega premoženja sporočil Mariborskej posojilnici proti temu, da skrbi za ustanovo dijakom mariborskega in šoštanjskega okraja. Slava in hvala mu ter blag spomin!

(Toča) je potolkla tudi Krapinsko okolico na Hrvatskem.

(Podčetrtek) slovenski pricepljal je tudi za ptujskim Miheličem in podpisalo je baje nekaj dedov smrdljivo peticijo zoper Slovence; tudi občina sv. Heme je pljunila v lastno skledo. Sramota.

(Mariborska posojilnica) imela je do 5. jnn. t. l. 60.509 fl. 74 kr. prometa.

(Toča) je po došlih nam obilnih poročilih dne 31. maja klestila od nemške meje do kranjske, hrovatske in ogerske ter so več ali menje oškodovane fare Svičina, sv. Ilj, sv. Ana, sv. Jurij, sv. Lenart, sv. Benedikt, sv. Trojica, sv. Anton, Mala nedelja, del sv. Lovrenca, sv. Tomaž, Svetinje, sv. Miklauž, sv. Bolfank; dalje Lembah, Hoče, Slivnica, Stranice, Celje z okolico in Vransko. Največ škode je v Ormožkem okraji, kder je skoraj vsak list po vinogradih uničen, hudo je delala toča tudi pri sv. Trojici, okolo Celja in v Stranicah, drugod je menje škode. C. k. namestnik baron Kübek ogledal je ljutomerski in ormožki okraj ter obljubil pomoči od strani vlade.

(Dva notarja na Slovenskem) imamo, ki sta na čuden način prilezla do te dobre službe, kajti nobeden ne zna slovenski, čeravno je to zaukazano. Vsakako pa drzno in zagrizeno povsod in vselej v prvej vrsti rogovilita zoper Slovence. Temu bode treba v okom priti. Taki drzni pritencenci nas miruljubne Slovence dražijo in silijo v obrambo. Imen še sedaj ne navajamo.

(*Matica slovenska*) obhaja občni zbor 14. junija t. l. Knjige udom se dopošiljajo: Somatologija, Letopis in Slovnica g. Sumanova; g. Lautarjev geometrija natisnena je za prodavanje.

(*Hammer-Amboss II*) ali baron Hackelberg v Pragwaldi ne slovi kot prijatelj Slovencev, med katerimi živi. Njemu podobni morajo tudi tisti srenjski svetovalci in odborniki biti, o katerih je v „Tagesposti“ široko ustno brati, da nečejo o slovenske peticiji ničesar vedeti?

(*Dražbe.*) 16. junija Ant. Jerenc v Gruškovec 920 fl. Ferd. Scherbaum v Radvanji 13082 fl. Lud. Wallner pri sv. Lenartu 1870 fl. 17. junija Martin Rožič v Brestenici 4024 fl. Alojz Greiner 230 fl. Juri Stany 915 fl. 19. junija Marija Hrašovec in Martin Hrašovec v Dragotincih; 21. jun. Anton Trstenjak 808 fl.

Loterijne številke:

V Gradei 3. junija 1881: 41, 7, 11, 2, 36.
Na Dunaji " " 34, 69, 64, 72, 57.
Prihodnje srečkanje: 17. junija 1882.

Najnovjši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 73.00 — Srebrna renta 74.20 — Zlata renta 83.25 — Akcije narodne banke 833.— — Kreditne akcije 128.— 20 Napoleon 9.55 — Ces. kr. cekini 5.64 —

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursišca		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	9 90	6 20	5 60	3 56	5 60	5 50	5 50	5 50	5 50	5 50	5 50	5 50	5 50	5 50
Ptuj	8 60	6 —	5 20	4 —	5 70	5 20	4 60	5 70	5 20	4 60	5 20	4 60	5 20	4 60
Gradec	9 24	9 —	6 10	3 80	5 84	5 —	5 —	5 84	5 —	5 —	5 —	5 —	5 —	5 —
Celovec	9 39	5 56	4 62	3 93	5 50	—	5 20	5 50	—	5 20	—	5 20	—	5 20
Ljubljana . . .	9 89	6 42	5 32	3 94	6 17	5 60	5 80	6 17	5 60	5 80	5 60	5 80	5 60	5 80
Ormož	7 50	5 20	5 40	4 —	5 60	3 —	4 50	5 60	3 —	4 50	3 —	4 50	3 —	4 50
Dunaj } 100 Klgr.	12 61	9 31	9 32	8 15	7 67	8 85	— 20	7 67	8 85	— 20	8 85	— 20	8 85	— 20
Pešt } Klgr.	12 42	8 25	8 —	7 90	7 27	6 82	6 30	7 27	6 82	6 30	6 82	6 30	6 82	6 30

Ponudbo.

Rapisuje grunte in mejnike stavlja pri posestvih zanesljivo dobro in točno

Rudolf Hribar,

strokovnjak

v Mariboru, v župnijskej ulici, šte. 19.

Službo

učiteljsko ali organistovo prevzame **Jožef Mihelič**, upokojeni učitelj in organist, samičen, v Rogaci — Rohitsch.

Poziv.

Občni 58. zbor kmetijske družbe štajerske je sklenil v hvaležen spomin svojemu utemeljitelju, rajnemu nadvojvodi Jovanu napraviti ustanovo v znesku 4000 fl. Obresti nabranih denarjev se obračajo v prid kmetijstvu.

Vsled tega sklepa pozivljajo se p. n. udje podružnice mariborske pa tudi vsi drugi prijatelji kmetijstva k udeležbi pri tem za deželo častnem podjetji. Doneske prejema podružnični denarničar g. Mateužič v pisarni podružničnega predstojnika, gospoda Dr. Mulléja in vredništva v Mariboru izhajajočih listov, kder se bodo pobotavali prejemki.

V Mariboru dne 2. junija 1882.

Dr. Mullé,

načelnik podružnice.

Javna zahvala.

Dne 5. maja 1882 ob 10. uri zvečer začelo je v občini zgornja Gorica goretí.

Vsled huđega vetra je tudi nama podpisanima ogenj vse uničil. Prišli so dne 12. sušca 1882 zastopnik gospod Karl Breznik dunajske zavarovalne družbe, kteremu sva svoja poslopja zavarovati dala. Škoda nama je bila kmalu potem izplačana, akoravno še za letos nisva druga plačala, kakor papir in kolek (štampelj); primorana sva, da čast. **dunajskeje zavarovalneje družbi** izrekama najinu najprisrečnišo zahvalo in priporočama omenjeno zavarovalno družbo vsakemu, kateri si hoče dobro svoja poslopja zavarovati.

Gornja gorica dne 5. junija 1882.

Franc Čelofiga, Anna Gojkovič,

posestnika.

Oglas.

U Črncu, občini Biškupec, pokraj Varaždina, prodaje se dobrovoljno seljačka kuća s velikim dvorištem od pol jutra, s gospodarskimi zgradami u dobrom stanju, 6 jutarah oranice, 4 jutra livade. Ciena 2800 fl. a. Poliže u Varaždinu kbr. 365., dravskoj ulici kod podpisanega vlastnika.

U Varaždinu 31. svibnja 1882.

Mijo Koprivnjak.

S čista nov glasovir,

obsezajoč 7 oktav, tako zvani „Stutz-Flügel“ se proda za 230 fl. Več pové lastnik gospod Janez Šram, Gomilsko pri Celji (pošta Braslovče — Frasslau.)

3—3

Mežnar,

ki uže 5 let služi ter ima pokazati najboljih spričeval, želi svoje mesto menjati. Adreso pove administracija „Slov. Gospodarja“.

2—2

Naznanilo.

Uljudno podpisani naznanja slavnemu p. n. občinstvu, da je

gostilnico „zur Mehlgrube“ v Mariboru

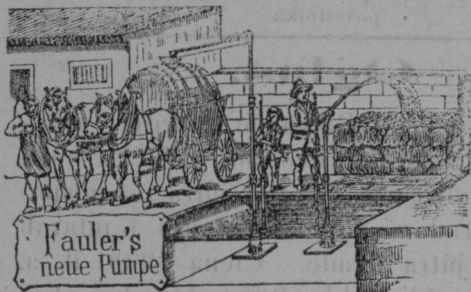
v svoje oskrbovanje prevzel in uže odprl.

Prizadeval si bode točiti dobro očiščeno **spomladno Reinighauserjevo pivo**, **pravo naravno vino** najboljših letin, ustrezati z **okusnimi jestvinami**. Postrežba bode vselej točna in uljudna.

Blagovoljnim obiskovanjem domačih in vnanjih gostov se priporoča z najuljudnejšim spoštovanjem

Janez Lorenz,
gostilničar.

Dobre sesaljke, vodovlaki ali pumpe.

Faulerjeva patentna sesaljka, vodovlak ali pumpa za vzdigovanje vode, gnojnice pripada najboljim, pri-

prosto narejenim in najcenejšim pumpam. Prodava se v dvojnej velikosti.

Štev. 1. s cevjo po 60 centimetrov široko v premeru in po 3 $\frac{1}{2}$ metra visoko ter velja 24 fl.

Štev. 2. ima 75 centimetrov v premeru debelo cev, ki je tudi 3 $\frac{1}{2}$ metra visoka, pa velja 35 fl. to pa v štacuni v Gradci. Za dobroto se daje poroštvo, namreč, da vzdigne v enej uri po 7000 litrov tekočine.

Anton Körösi,

trgovec z železom v Gradci
Griesgasse Nr. 10.

4—6

Posojilnica v Mariboru

uraduje vsaki torek in soboto.

Hranilne vloge na 5% obresti in vsakojaka plačila sprejemajo se vsaki uradni dan.

Posojila se dajejo samo v torkih.

Društvena pisarnica
je v Tegetthoffovih ulicah hiš.-št. 9.

6—7

Odbor.

4—6

Oglas!

Po znižani ceni

se dobivajo **Slomšekovi zbrani spisi** pri g. izdatelji Mih. Lendovšek-u v Ptuji (Pettau) in sicer: I. Pesni po 50 kr., II. Basni in III. Životopisi po 70 kr. Pri istem oddajejo se tudi **Val. Orožnovi spisi** in to po po 40 kr. broš. izvod.

Zahvala in priporočba.

Zahvaljujem se vsem, kateri so me dozdaj z naročili podpirali, prav srčno, in priporočujem se jim, kakor tudi sploh p. n. občinstvu, posebno č. g. duhovnikom, uradnikom itd. v daljno naročbo.

Prizadeval si bodem, vsakemu njegovo voljo po svoji najboljši moči izpolniti.

Posebno opozorujem č. duhovščino, da izdelajem tudi talarje, birete in kolarje lepo in po prav nizki ceni.

Naročila iz dežele izvršujem ravno tako vestno in pridem oddaljenim tudi na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

9—12 krojač v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 15.